

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Філологічний факультет
Кафедра сучасної української мови

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан

філологічного факультету

проф. Бунчук Б.І.

2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

ДІАЛЕКТОЛОГІЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Освітньо-професійна програма **«Українська мова та література»**

Спеціальність **014 Середня освіта (українська мова та література)**

Галузь знань **01 Освіта / Педагогіка**

Рівень вищої освіти **перший бакалаврський**

Факультет **філологічний**

Мова навчання **українська**

Чернівці – 2022

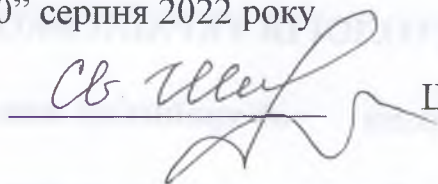
Робоча програма навчальної дисципліни «*Діалектологія української мови*» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Українська мова та література» першого рівня вищої освіти за спеціальністю 014 Середня освіта галузі знань 01 Освіта / Педагогіка, що затверджена Вченою радою Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (протокол № 7 від 30 червня 2022 р.).

Розробники: *Руснак Наталія Олександрівна* – доктор філологічних наук, професор кафедри сучасної української мови.

Затверджено на засіданні кафедри сучасної української мови

Протокол № 1 від “30” серпня 2022 року

Завідувач кафедри

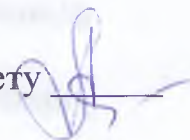

Шабат-Савка С. Т.

Схвалено методичною радою інституту / факультету

Протокол № 2 від “5” вересня 2022 року

Голова методичної ради інституту / факультету

Антофійчук А. М.

©Руснак Н.О., 2022

© Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича, 2022

1. Мета навчальної дисципліни – усвідомити розмаїття вияву української національної мови; досягнути роль діалектної мови у становленні літературної мови; з'ясувати членування діалектної мови, специфіку української діалектної мови на всіх рівнях, межі поширення діалектних явищ; сформувати навички аналізу діалектних явищ на всіх мовних рівнях

Дисципліна «Діалектологія української мови» належить до переліку обов'язкових навчальних дисциплін підготовки бакалавра спеціальності «Середня освіта (українська мова та література)». Вона покликана сформувати у студентів розуміння самотності української національної мови, її розмаїття, відомості про структуру національної мови та місце і роль у ній діалектної мови, з'ясування специфіки діалектних явищ та їхню реалізацію в літературній мові; забезпечує формування у здобувачів вищої освіти професійно-орієнтованої компетентності, передбачає оволодіння знаннями, вміннями і навичками аналізу діалектних явищ.

Вивчення діалектології української мови ґрунтується передовсім на зв'язках з історичною граматикою та сучасною літературною мовою, на усвідомленні ієрархічної будови мовної системи, сприяє досягненню специфічності, неповторності української мови.

2. Результати навчання

Інтегральна компетентність: здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК 1. Уміння вільно і грамотно здійснювати усну й письмову комунікацію українською мовою.

ЗК 2. Здатність критично та відповідально застосовувати інформаційні та комунікаційні технології в практичній діяльності.

ЗК 4. Здатність до критичного та абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 9. Здатність працювати в команді та самостійно, мотивувати на досягнення мети, створювати психологічно позитивний клімат у колективі.

ЗК 12. Здатність до пошуку, оброблення та узагальнення інформації з різних джерел.

Фахові компетентності:

ФК 1. Вміння реалізовувати знання з основних понять і концепцій сучасної мовознавчої й літературознавчої науки, вільно оперувати мовознавчим та літературознавчим матеріалом; критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення філологічної науки, виокремлювати й кваліфікувати наукові проблеми в цій галузі.

ФК 3. Здатність збирати, аналізувати, структурувати, узагальнювати й інтерпретувати інформацію в усній формі та реферувати її письмово; створювати тексти різних стилів і жанрів.

ФК 5. Розуміння особливостей історико-літературного процесу, мовознавчих і літературознавчих термінів та понять, основних закономірностей історичного розвитку української філологічної науки у світовому контексті.

ФК 11. Знання теорій української фонетики, фонології, морфології, лексикології, фразеології, лексикографії, синтаксису; вміння інтерпретувати та обґрунтувати думки різних дослідників з відповідної проблеми.

Програмні результати навчання

ПРН 1. Вільно володіти українською мовою, вміти послуговуватись нею у професійному спілкуванні.

ПРН 6. Ефективно знаходити необхідну інформацію, послуговуючись різними джерелами, критично оцінювати та інтерпретувати її.

ПРН 14. Аналізувати мовні та літературні явища у їхньому взаємозв'язку і взаємозалежності.

ПРН 15. Застосовувати комплекс здобутих філологічних знань для вирішення професійних завдань.

ПРН 17. Аналізувати мовні одиниці, визначати їх взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.

ПРН 19. Здійснювати лінгвістичний та літературознавчий аналіз текстів різноманітних стилів та жанрів.

ПРН 20. Володіти основними поняттями, концепціями і фактами сучасного мовознавства та літературознавства, вільно оперувати мовознавчим та літературознавчим матеріалом та термінологією.

ПРН 21. Планувати та здійснювати на належному рівні дослідження в галузі філології.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти повинні:

знати:

- структуру національної мови та місце в ній діалектної;
- різні підходи до висвітлення проблем діалектної мови;
- шлях становлення української діалектології;
- будову української діалектної мови;
- визначення основних термінів діалектології;
- діалектні особливості української діалектної мови (за мовними рівнями);
- специфіку кожного з трьох нарічч української діалектної мови;

розуміти:

- специфіку національної української мови;
- специфіку української діалектної мови;
- зв'язок діалектології з історичною граматикою;
- зв'язок діалектології з літературною мовою;
- лінгвальні особливості поліського наріччя;
- лінгвальні особливості південно-західного наріччя;
- лінгвальні особливості карпатських говорів;
- лінгвальні особливості південно-східного наріччя;

уміти:

- аналізувати фонетичні явища української діалектної мови;
- аналізувати лексичні особливості української діалектної мови;
- аналізувати морфологічні явища української діалектної мови;
- аналізувати синтаксичні особливості української діалектної мови;

- аналізувати особливості говорів та наріч української діалектної мови;
- аналізувати діалектні тексти за мовними рівнями.

3. Опис навчальної дисципліни

3.1. Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			Кредитів	Годин	Лекції	Практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	2	3	5	150	30	30			82	8	залік
Заочна	2	3	5	150	8	8			134		Залік

3.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма							Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		Л	П	Лаб	Інд	с.р.		л	П	лаб	Інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 1. Фонетична система української діалектної мови												
Тема 1. Діалектологія як мовознавча дисципліна: предмет вивчення	2	2		1		10	2	2				10	
Тема 2. Структура української діалектної мови	2	2				10						10	
Тема 3. Вокалізм української діалектної мови	4	4		1		20	2	2				20	
Тема 4. Консонантизм української діалектної мови	4	4		1		40						20	
Тема 5. Лексична система української діалектної мови	2	2				10						10	
Усього	14	14		3		70	4	4				70	
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 2. Граматичні особливості української діалектної мови												

Тема 6. Морфологічні особливості української діалектної мови		6	6				10	2	2			10
Тема 7. Синтаксичні особливості української діалектної мови		2	2				10					10
Тема 8. Лінгвальні особливості говорів поліського наріччя		2	2				10					10
Тема 9. Лінгвальні особливості говорів південно- західного наріччя		2	2				10					10
Тема 10. Характеристика говорів південно- східного наріччя		2	2				10					10
Тема 11. Лінгвальні особливості буковинських говірок		2	2				12	2	2			12
Разом за ЗМ 2		16	16				52	4	4			52
Усього годин		30	30				134	8	8			134

3.3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Діалектологія як мовознавча дисципліна	2
2	Структура української діалектної мови	2 / 2
3	Вокалізм української діалектної мови	4 / 2
4.	Консонантизм української діалектної мови	4
5.	Лексична система української діалектної мови.	2
6.	Морфологічні особливості української діалектної мови	4 / 2
7.	Синтаксична специфіка української діалектної мови	2
8.	Лінгвальні особливості говорів поліського наріччя.	2
9.	Лінгвальні особливості південно-західного наріччя	2
10.	Лінгвальна специфіка південно-східного наріччя.	2
11.	Лінгвальна характеристика буковинських говірок	2 / 2

	Всього	30 / 8
--	--------	--------

3.4. Тематика індивідуальних завдань

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Діалектні риси у мові творів буковинських письменників.	1
2	Етнографізми у мові творів М.Матіос.	1
3	Синтаксичні діалектизми у мові творів Марка Черемшини.	1
4	Морфологічні діалектизми у мові творів В.Стефаніка.	1
5	Фонетичні варіанти у <i>Словнику буковинських говірок</i> .	1
6	Лексико-семантичні варіанти у <i>Словнику буковинських говірок</i> .	1
7	Лексичні діалектизми у мові творів О.Кобилянської.	1
8	Відомості з діалектології у шкільному курсі української мови.	1
	Разом	8

3.5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Зв'язок діалектології з літературознавством.	8 / 10
2	Порівняльна характеристика консонантизму української літературної та діалектної мови.	8 / 15
3	Особливості волинсько-подільських говорів української діалектної мови.	8 / 15
4	Порівняльна характеристика голосних фонем української літературної та діалектної мови.	8 / 15
5	Зв'язок діалектології з етнографією.	10 / 15
6	Обрядова лексика в українській діалектній мові.	10 / 10
7	Граматичний клас іменника в українській діалектній мові.	10 / 15
8	Специфіка дієслова в українській діалектній мові.	10 / 15
9	Фонетико-граматичні особливості говірок карпатської групи української мови.	5 / 10
10	Специфічні риси галицько-буковинських говорів української мови.	5 / 14
	Разом	82 / 134

4. Система контролю та оцінювання

Види та форми контролю

Комплексна діагностика знань, умінь і навичок студентів з курсу здійснюється на основі результатів проведення поточного й підсумкового контролю знань (заліку).

Об'єктом оцінювання знань студентів є програмовий матеріал дисципліни, засвоєння якого перевіряється під час контролю.

Завданням поточного контролю є систематична перевірка розуміння та засвоєння програмового матеріалу, виконання практичних, уміння самостійно опрацьовувати тексти, складання конспекту, написання реферату, створення лінгвістичного словника, створення презентації, здатності публічно чи письмово представляти певний матеріал.

Завданням підсумкового контролю слугує перевірка глибини засвоєння студентом програмового матеріалу дисципліни, логіки та взаємозв'язків між окремими її розділами, здатність творчого використання набутих знань, уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми, що впливає зі змісту дисципліни.

Методи оцінювання

Метод письмового контролю. Здійснюється за допомогою контрольних робіт, творів, диктантів, письмових завдань, які можуть бути короткочасними (15–20 хв.) і протягом усього заняття. Письмовий контроль відрізняється також глибиною діагностики.

Метод усного контролю. Усний контроль здійснюється шляхом індивідуального і фронтального опитування. При індивідуальному опитуванні викладач ставить перед студентом декілька запитань, при фронтальному – серію логічно пов'язаних між собою питань перед усією групою студентів. Правильність відповідей визначається викладачем і коментується. За підсумками контролю виставляються оцінки.

Метод тестового контролю. В основі такого контролю лежать тести – спеціальні завдання, виконання (чи невиконання) яких свідчить про наявність (або відсутність) у студентів певних знань, умінь.

Метод самоконтролю. Передбачає формування в студентів уміння самостійно контролювати ступінь засвоєння навчального матеріалу, знаходити допущені помилки, неточності, визначати способи ліквідації виявлених прогалин.

Засоби оцінювання

- контрольні роботи;
- стандартизовані тести;
- реферати;
- есе;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- законспектовані наукові праці;

- термінологічний словничок.

5. Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Оцінювання рівня та якості знань студентів здійснюється із врахування індивідуальних особливостей студентів і передбачає диференційований підхід в його організації.

Оцінку «відмінно» («А») отримують студенти, які набрали загальну суму балів 90–100 від максимальної кількості можливих. При цьому:

- ґрунтовно засвоїли рекомендовані до кожної теми джерела та спеціальну літературу, вміють її використовувати для аргументації тих чи тих положень при розкритті змісту відповідної проблеми;
- виявили поглиблене розуміння актуальних проблем діалектології української мови;
- вільно оперують фактологічною джерельною базою, оволоділи відповідною науковою термінологією, що передбачена при засвоєнні пропонованого курсу;
- регулярно, кваліфіковано з використанням матеріалів додаткової літератури брали участь у реферативних повідомленнях;
- знають специфіку української діалектної мови, здійснюють аналіз діалектних явищ;
- глибоко опрацювали всі питання, які винесені на самостійне вивчення;
- виконали індивідуально-творчі завдання;
- глибоко розкрили питання підсумкового модуль-контролю.

Оцінку «добре» («В») отримують студенти, які набрали загальну суму балів 80–89 від максимальної кількості можливих. При цьому:

- виявили обізнаність та частково засвоїли рекомендовані до кожної теми джерела та спеціальну літературу;
- усвідомили особливості української діалектної мови, уміють аналізувати діалектні явища;
- в основному засвоїли матеріал, який дає можливість узагальнювати діалектні особливості української діалектної мови;
- продемонструвати знання фактичного матеріалу, частково володіють відповідною науковою термінологією;
- брали досить активну участь при обговоренні питань у реферативних повідомленнях;
- опрацювали питання самостійного вивчення;
- розкрили питання підсумкового модуль-контролю.

Оцінку «добре» («С») отримують студенти, які набрали загальну суму балів 70–79 від максимальної кількості можливих. При цьому:

- виявили обізнаність та частково засвоїли рекомендовані до кожної теми джерела та спеціальну літературу;
- обізнані з членуванням діалектної мови, аналізують діалектні явища;
- в основному засвоїли матеріал, який дає можливість розуміти специфіку української діалектної мови;

- продемонструвати знання фактичного матеріалу, частково володіють відповідною науковою термінологією;

- розкрили, але не повністю питання підсумкового модуль-контролю.

Оцінку «задовільно» («D») отримують студенти, які набрали загальну суму балів 60-69 від максимальної кількості можливих. При цьому:

- не повністю опанували матеріал, передбачений програмою курсу, мають досить поверхневі знання щодо проблем, які вивчалися;

- показали фрагментарну обізнаність щодо змісту питань, що розглядалися під час лекцій та на практичних заняттях;

- обмежилися опосередкованим вивченням наукових джерел та мінімальним опрацюванням рекомендованої літератури;

- пасивно поводити себе під час роботи на практичних заняттях, не виявили належних навичок і бажання до самостійної роботи;

- частково розкрили питання підсумкового модуль-контролю.

Оцінку «задовільно» («E») отримують студенти, які набрали загальну суму балів 50-59 від максимальної кількості можливих. При цьому:

- показали фрагментарну обізнаність щодо змісту питань, що розглядалися під час лекцій та на практичних заняттях;

- обмежилися опосередкованим вивченням історичних джерел та мінімальним опрацюванням рекомендованої літератури;

- пасивно поводити себе на практичних заняттях, не виявили належних навичок і бажання до самостійної роботи;

- фрагментарно розуміються у питаннях, винесених на підсумковий модуль-контроль.

Оцінку «незадовільно» («FX») з можливістю повторного складання отримують студенти, які набрали загальну суму балів 35–49 від максимальної кількості можливих. При цьому:

- не відвідували частину занять;

- пасивно поводити себе на практичних заняттях, не виявили належних навичок і бажання до самостійної роботи;

- не опрацювали рекомендованої літератури, у зв'язку з цим не орієнтуються в принципах аналізу діалектних явищ;

- не розкрили питання підсумкового модуль-контролю.

Оцінку «незадовільно» («F») з обов'язковим повторним курсом отримують студенти, які набрали загальну суму балів 1–34 від максимальної кількості можливих. При цьому:

- не відвідували практичних занять;

- пасивно поводити себе під час роботи на практичних заняттях, не виявили належних навичок і бажання до самостійної роботи,

- не опрацювали рекомендованої літератури, у зв'язку з цим не орієнтуються і не уміють аналізувати діалектні явища;

- не бажали відповідати на поставлені питання під час проведення практичних занять, фактично не засвоїли програму курсу;

- повністю не розкрили питання підсумкового модуль-контролю.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС
(для 2 курсу)

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)											Кількість балів (екзамен)	Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2							
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11		
6	6	6	6	6	5	5	5	5	5	5	40	100

6. Рекомендована література

6.1.Базова (основна)

1. Атлас української мови. Волинь, Наддністрянщина, Закарпаття і суміжні землі / Д.Т.Бандрівський, Л.М. Григорчук та ін.. К. : Наук. думка, 1988. 520 с. 407 карт.
2. Бевзенко С.П. Українська діалектологія : навч. посіб. для студ. філол. ф-тів ун-тів і пед. ін-тів. Київ : Вища шк., 1980. 244 с.
3. Герман К.Ф. Атлас українських говірок Північної Буковини. Чернівці : Час, 1995. 414 с.
4. Герман К. Ф. Українські говірки Північної Буковини в історичному та лінгвогеографічному аспекті : Фонетика, фонологія. Чернівці : Рута, 1995. 391с.
5. Глуховцева К. Д. Динаміка українських східнословобожанських говірок : монографія. Луганськ : Альма-матер, 2005. 592 с.
6. Говори української мови : збірник текстів / уклад. : С.Ф. Довгопол, А.М. Залеський, Н.В. Прилипко ; відп. ред. Т.В. Назарова. Київ : Наук. думка, 1977. 591 с.

7. Гриценко П. Ю. Моделювання системи діалектної лексики. Київ : Наук. думка, 1984. 226 с.
8. Дзендзелівський Й. О. Конспект лекцій з курсу української діалектології: вступні розділи / ред.: К.Й. Галас, В.І. Добош. Ужгород : Ужгород. держ. ун-т, 1966. 100 с.
9. Дзендзелівський Й. О. Стан дослідження генези українських діалектів. *Мовознавство*. 1981. № 1. С. 86–90.
10. Діалектні групи і говори української мови: метод. матеріали з курсу укр. діалектології / упоряд. С.П. Бевзенко; відп. ред. В.П. Дроздовський. Одеса, 1975. 54 с.
11. Діалектологічний бюлетень / відп. ред. Ф.Т. Жилко. Київ, 1961. Вип. 8. 112 с.
12. Добош В.І. Синтаксис українських південнокарпатських говорів: текст лекцій / ред. І.І. Фекета. Ужгород, 1971. 120 с.
13. Дослідження з української діалектології: зб. наук. пр. / АН України, Ін-т мовознавства ім. О.О. Потебні; відп. ред. П.Ю. Гриценко. Київ : Наукова думка, 1991. 264 с.
14. Жилко Ф.Т. Говори української мови. Київ : Рад. школа, 1958. 172 с.
15. Жилко Ф.Т. Нариси з діалектології української мови: посіб. для фак. мови й л-ри пед. ін-тів. Київ : Радянська школа, 1955. 316 с.
16. Жилко Ф.Т. Сучасна українська літературна мова і діалекти. *Українська мова і література в школі*. 1964. № 5. С. 20–26.
17. Жовтобрюх М.А. Проблеми взаємодії української літературної мови і територіальних діалектів. *Мовознавство*. 1973. № 1. С. 3–15.
18. Залеський А.М. Діалектна основа фонологічної системи української мови. *Українська літературна мова в її взаємодії з територіальними діалектами: зб.ст.* / ред. М.А. Жовтобрюх. Київ : Наук. думка, 1977. С. 50–96.
19. Залеський А.М. Парадигматичні і синтагматичні умови функціонування шиплячих у гуцульському говорі. *Фонетична, морфологічна і лексична система українських говорів: зб. ст.* / відп. ред. І.Г. Матвіяс. Київ : Наук. думка, 1983. С. 3–29.
20. Залеський А.М. Функціональний статус шиплячих у говорах північного наріччя. *Структурні рівні українських говорів: зб. ст.* / АН УРСР; Ін-т мовознавства ім. О.О. Потебні; відп. ред. І.Г. Матвіяс. Київ : Наукова думка, 1985. С. 52–75.
21. Матвіяс І.Г. Засади української діалектології. *Мовознавство*. 2000. №1. С. 3–8.
22. Матвіяс І.Г. Роль буковинських говірок в утворенні західноукраїнського варіанта літературної мови. *Українська мова на Буковині: матеріали Всеукр. наук. конф., присвяч. 160-річчю від дня народження Юрія Федьковича, (Чернівці, 13–15 жовтня 1994 р.)*. Чернівці: Рута, 1994. С. 7–8

6.2. Допоміжна

1. Матвіяс І.Г. Українська літературна мова і територіальні діалекти в їх взаємодії в різних історичних етапах. *Українська літературна мова в її взаємодії з територіальними діалектами: зб. ст.* / ред. М.А. Жовтобрюх. Київ : Наук. думка, 1977. С. 5–31
2. Матвіяс І.Г. Українська мова і її говори / відп. ред. П.Ю. Гриценко; АН УРСР, Ін-т мовознавства ім. О.О. Потебні. К.: Наукова думка, 1990. 168 с.
3. Німчук В.В. Про походження українських діалектів. *Україна: Наука і культура*. Київ, 1993. Вип.26–27. С. 233–250.
5. Німчук В. В. Проблема українського діалектогенезису. *Проблеми сучасної ареології* / відп. ред. П.Ю. Гриценко. Київ : Наук. думка, 1994. С. 25–47.
6. Структурні рівні українських говорів: зб. ст. / відп. ред. І. Г. Матвіяс; АН УРСР; Ін-т мовознавства ім. О.О. Потебні Київ : Наук. думка, 1985. 184 с.
7. Українська діалектна морфологія / АН УРСР, Ін-т мовознавства ім. О.О. Потебні; ред. Ф.Т. Жилко. Київ, 1969. 200 с.
8. Українська лінгвістична географія: зб. ст. / ред. Ф.Т. Жилко. Київ : Наук. думка, 1966. 154 с.
9. Українська літературна мова в її взаємодії з територіальними діалектами: зб. ст. / ред. М.А. Жовтобрюх. Київ : Наук. думка, 1977. 201 с.
10. Український діалектологічний збірник / ред. П.Ю. Гриценко. Київ : Довіра, 1997. Кн. 3.: Пам'яті Тетяни Назарової 471 с.

6. Інформаційні ресурси

1. https://uk.wikipedia.org/wiki/Атлас_української_мови
2. [retrovkaboook.zakupka.com > 185609612-atlas-ukrains..](http://retrovkaboook.zakupka.com/185609612-atlas-ukrains..) Атлас української мови. В трьох томах.
3. <http://lemko.org/pdf/mamoT.pdf> Ванько Ю. Карпатськы русиньскы діалекты.
4. www.rusynacademy.sk/rusynski/rusyn_jazyk.html#Карпатськы_русиньскы_діалекты.
5. <http://nte.etnolog.org.ua/zmist/2018/N1/5.pdf>
6. Белей Л. Русинська мова на теренах центральної Європи.
7. Режимдоступу: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/24258/1/Леся%20ХОМЧАК.pdf> Леся Хомчак. До функціонування надсянських говірок в умовах білінгвізму.
8. http://dspu.edu.ua/native_word/wp-content/uploads/2016/04/2012-14.pdf. В.Грещук, В.Грещук Наддністрянський діалект у мові новел та оповідань Богдана Голода.
9. <http://www.volynpost.com/news/150605-vandity-karabkatysia-telebendaty-nezvychna-volynska-govirka> Гвандіти, карабкатися, телебендати: незвична волинська говірка.
10. <http://elar.kpnu.edu.ua:8081/xmlui/bitstream/handle/123456789/2297> [Н.Коваленко](#). Лексика подільських говірок у «Словарі української мови» Б.Грінченка.

11. <https://www.nasze-slowo.pl/yak-boykayut-boyki> Як «бойкают» бойки.
12. <https://varosh.com.ua/projects/zakarpatskyj-dialekt-shho-cze-take-yak-vin-vynyk-ta-chomu-vazhlyvo-jogo-beregty/> «Закарпатський діалект»: що це таке, як він виник та чому важливо його берегти.
13. <https://www.wikizero.com/uk/Західнополіський> говір.
14. <https://www.wikizero.com/uk/> Східнополіський говір.
15. <http://litopys.org.ua/ukrmova/um169.htm> Слобожанський говір.
16. <http://litopys.org.ua/ukrmova/um169.htm> Король О.С. Степовий говір південно-східного наріччя української мови.
17. <https://core.ac.uk/download/pdf/42975879.pdf> Т.Щербина. Походження говірок середньонадніпрянського-степового порубіжжя у світлі ареалогії.
18. <http://jvestnik-b.donnu.edu.ua/article/view/2568>. Г.І.Мартінова. Інтерпретація етнофразем у діалектному тексті.